

İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Tartışmalara Derhal Son Verilmeli

Sözleşme Ayrım Yapılmaksızın Uygulanmalıdır

15 Ağustos 2020 günü Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan Gizem Karakiş imzalı bir haber; 18 Ağustos 2020 günü toplanacak AK Parti Merkez Yönetim Kurulu'nda (MYK), İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden tartışılacağından söz etmektedir. Haberde, Bakanlıklar ve AK Parti'nin hukukçu kurumlarının İstanbul Sözleşmesi ile ilgili hazırladıkları yol haritalarının tartışılacağı belirtilmektedir. Buna göre; Sözleşme'den çıkılmasının ve bu durumda "yeni bir yasanın hazırlanması" ve "yeni bir sözleşmenin oluşturulması" seçeneklerinin tartışıldığı ifade edilmektedir. Ya da belli kesimlerin saldırısı altında olan, Sözleşme'nin "Temel haklar, eşitlik ve ayrımcılık yapılmaması" konusunu düzenleyen 4. maddesine şerh (yorum bildirimini) konulacağına işaret edilmektedir. AK Parti MYK toplantısında alınacak karara göre Cumhurbaşkanı'nın çalışmaya dair son kararı vereceği ve bu kararın ilgili çevrelerde tartışmaya açılacağı söylenmektedir.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasını kim istiyor?

AK Parti MYK'sında belirtilen yol haritalarının tartışılması dahi şiddet faili erkekleri teşvik, tüm kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik bir tehdittir. Bu tutum, İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'yı uygulamamak için direnmekte olan tüm kamu görevlilerine, Sözleşme'nin ve Yasa'nın uygulanmaması yönünde verilen bir "talimat" niteliği taşımaktadır.

Kadına karşı şiddetle mücadelede hayati önemi olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması yönünde bir toplumsal iradenin olmadığı Metropoll Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi tarafından gerçekleştirilen Türkiye'nin Nabızı Temmuz ayı araştırmasında açıkça görülmektedir. Araştırmada, Hükümetin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesini onaylamayanların oranı %63.9, fikri olmayanların oranı %19.4 olarak açıklanmıştır. Sözleşme'den çıkılmasını açıkça isteyenlerin oranı ise sadece %17'dir. Kaldı ki bu kesimin bir bölümü de kadınlara yeterli söz hakkının verilmediği sansür ortamında, tek taraflı ve Sözleşme'yi çarpıtan propagandanın etkisi altındaki kişilerdir.

Sözleşme'den çıkılması yönündeki tartışmaların gündeme gelme şekli ve zamanlaması, bu talebin hangi kişi ve gruplardan geldiği ve dayanakları kamuoyuna açıklanmamaktadır. Ancak, farklı cemaatlerin talepleri doğrusunda hareket edildiği yönünde haberler yayınlanmaktadır. Bu konuda kamuoyu derhal aydınlatılmalı ve bu tartışmalara son verilmelidir.

Herkes bilmeli ki, kadınlar hayatlarının ve haklarının politik pazarlıklara konu olmasına izin vermeyecek! Bunun aksi yönde davranan tüm siyasetçiler kadınların mücadelesini görmeli ve sesini duymalıdır, çünkü kadınlar şiddetsiz bir yaşamı kendi elleriyle kuracak ve kadın haklarını ortadan kaldırmaya çalışan hiçbir siyasi hareket bu topraklarda "kazanamayacaktır".

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması ne anlama gelir?

Sözleşme'den çıkılması, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi insan hakları sisteminden de çıkması, demokrasiyi yadsıması ve eşitlik ilkesi, ayrımcılık yasağı gibi temel ilkelere vazgeçmesi anlamına gelmektedir. Anayasa'da insan haklarına saygılı bir hukuk devleti olduğu yazılıyken Türkiye'de hala İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasına yönelik tartışmaların yürütülüyor olması, Anayasa'nın fiilen değiştirilmesine yönelik bir adımdır. Kadınlar üzerinden başka bir toplumsal yapı oluşturmaya dönük, toplumsal cinsiyet eşitliğini yok sayan bu girişim sadece kadınlara yönelik değil, tüm toplumun temel hak ve özgürlüklerine

yönelik bir saldırı niteliği taşımaktadır. Türkiye’de yaşayan herkesin insan hakları sisteminin koruması dışında kalmasına neden olacaktır.

İstanbul Sözleşmesi’ne çekince konabilir mi? Yorum bildirimini yapılabilir mi?

Temel insan hakları bir bütündür ve ayırım gözetilmeksizin herkes için eşit şekilde uygulanmalıdır. Sözleşme’nin 4. maddesi bu konuya ilişkindir, şiddetle mücadele söz konusu olduğunda (cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, ulusal veya sosyal köken, bir ulusal azınlıkla bağlantılı olma, mülk, doğum, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci statüsü veya başka bir statü gibi, herhangi bir temele dayalı olarak) kimseye ayrımcılık yapılamayacağını belirtir. Bu maddeye çekince konulması, Sözleşme’nin çekincelere ilişkin 78. maddesi uyarınca mümkün değildir. Kaldı ki, Sözleşme’ye çekince ancak Sözleşme’nin imzalandığı ya da onaylandığı aşamada konulabilir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu iki aşamada da bunu yapmamıştır. Bu nedenle, artık İstanbul Sözleşmesi’nin hiçbir maddesine çekince konulamaz. Kamuoyu bu konuda ısrarla yanlış bilgilendirilmektedir.

Sözleşme’nin 4. maddesine ilişkin, (kamuoyu tarafından şerh olarak bilinen) bir yorum bildirimini yapılması da mümkün değildir; çünkü 4. madde Sözleşme’nin dayandığı ilkeleri içeren temel düzenlemelerden biridir ve insan hakları sözleşmelerinin temel amacına ve anlamına aykırı yorum bildirimini yapılamaz. Ayrıca yorum bildirimini yapılması, Devleti Sözleşme’nin herhangi bir maddesini uygulamaktan muaf hale getirmez. Yorum bildirimini yapılsa dahi, Devlet Sözleşme’nin bütününden sorumludur. Sözleşme’deki yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine dair izleme ve denetleme tüm Sözleşme dikkate alınarak yapılır.

Herkesi kadınların hak nöbetine eşlik etmeye çağırıyoruz

AK Parti MYK toplantısında konuşulacak tüm bu seçenekler; Türkiye’nin Sözleşme’ye taraf olarak kalmaya devam ediyor gibi görüneceği, ancak Sözleşme’yi uygulamayacağı anlamına gelecektir. Yani Devlet bu ülkede yaşayan kadınların öldürülmesini, sakat bırakılmasını, fiziksel ve ruhsal olarak yaralanmasını, temel haklarını kullanamamasını görmezden geleceğini tüm dünyaya ilan etmiş olacaktır.

Sözleşme’ye yönelik söz konusu saldırıların sadece kadınların değil tüm toplumun meselesi olduğu fark edilmeli; temel hak ve özgürlüklerini kullanmak, demokratik bir hukuk devletinde eşit, özgür ve şiddetten uzak bir yaşam sürmek isteyen herkes kadınların hak nöbetine eşlik etmelidir. Eşitlik İçin Kadın Platformu olarak herkesi, İstanbul Sözleşmesi’ne yönelik müdahalelere karşı harekete geçmeye ve İstanbul Sözleşmesi’nin hiç kimseye ayırım yapılmaksızın toplumun tüm bireylerine uygulanması konusunda dayanışmaya çağırıyoruz.

17 Ağustos 2020

EŞİK – Eşitlik için Kadın Platformu

<https://esitlikicinkadinplatformu.net/>

esikplatform@gmail.com